

Nr 4

Utlåtande i anledning av väckt motion angående utredning rörande förutsättningarna för rätt att utan licensavgift innehava radiomottagningsapparat.

I en inom första kammaren väckt motion, I: 11, av herrar *Huss* och *Edström*, vilken motion hänvisats till allmänna beredningsutskottet, hemställes, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om en utredning, eventuellt genom televerkets och socialstyrelsens försorg, rörande förutsättningarna för rätt att utan licensavgift innehava radiomottagningsapparat.

I motionen anföres, att enligt gällande bestämmelser vissa blinda personer och sådana som är intagna på vårdhem e. d. kan erhålla befrielse från radiolicensavgift. Motionärerna anser, att förmånen bör kunna utsträckas att gälla ytterligare grupper och finner en gränsdragning lämpligen kunna göras sådan, att avgiftsfrihet tillerkännes alla, vilka är föremål för varaktig hemhjälpverksamhet eller hemsjukvårdsverksamhet från det allmännas sida, varvid frågan om medellöshet icke skulle behöva prövas i varje särskilt fall. Grunderna för befrielse från licensavgift bör därför omprövas.

Utskottet har inhämtat yttrande över motionen från telestyrelsen och socialstyrelsen.

Telestyrelsen redogör för gällande regler för befrielse från licensavgift och de förslag och framställningar om utsträckning av rätten till fri licens som framförts. Tidigare, då rundradiorörelsen lämnade ett icke helt obetydligt överskott, intog styrelsen den ståndpunkten, att frilicens till vissa kategorier skulle kunna lämnas utan kompensation. Sedermera har licensavgiften höjts tvenne gånger, och nu föreligger förslag om ytterligare höjning till 30 kronor. Dessutom skall numera icke endast kostnaden för radioprogrammen utan även investeringar för radiorörelsen täckas av inflytande licensmedel. En minskning av rundradiorörelsens inkomster måste därför gå ut över antingen programproduktionen och -distributionen eller minska investeringsmöjligheterna. Styrelsen kan därför icke tillstyrka utsträckning av förmånerna.

Anses det, att de i motionen berörda kategorierna skall slippa att själva bestrida kostnaden för licens, kan detta enligt styrelsen enklast ske på så sätt, att utgiften betraktas som en sådan kostnad, som av vederbörande socialvårdande organ kan täckas av socialhjälpmedel i vanlig ordning.

Från praktisk administrativ synpunkt är detta att avgjort föredraga framför det tidigare ifrågasatta systemet, att rundradiorörelsen skulle få ersättning för licensminskningen från riksstatens sociala huvudtitel.

Socialstyrelsen anför, att radion har förutsättningar att verksamt bidra till att bryta isolering och ensamhet. Det är därför ett intresse för samhället, att alla som hotas av isolering har tillgång till radio. Styrelsen finner gällande bestämmelser om befrielse från licensavgift för snäva men anser det icke möjligt att vidga dem i enlighet med motionärernas förslag. En riktig och lämplig lösning av frågan kräver ingående överväganden, varför styrelsen tillstyrker särskild utredning.

Utskottet. Rätten att inneha radiomottagningsapparat är reglerad genom en kungl. kungörelse av den 21 september 1956 (SFS nr 464). Enligt 7 § av denna kungörelse må tillstånd att utan licensavgift inneha sådan apparat utfärdas för obemedlade blinda personer över skolåldern, under förutsättning att vederbörande icke tillhör hushåll, där annan hushållsmedlem har förmåga att erlægga licensavgiften, eller är varaktigt intagen å sjukhus, vårdanstalt, ålderdomshem eller därmed jämförlig inrättning. Jämlikt kungörelsens 3 § mom. 3 skall tillstånd, som utfärdats för nyss angivna inrättningar, anses omfatta samtliga apparater inom de lokaler, vilka är avsedda för å inrättningen vårdade personer.

Utskottet finner för egen del icke ifrågavarande bestämmelser i kungörelsen så svårtolkade, att en omprövning av reglerna på denna grund skulle vara påkallad. Det yttersta syftet med motionen synes emellertid vara att förmånen av befrielse från licensavgift skall utsträckas till vissa åldringar, kroniskt sjuka eller med svårare lyte behäftade personer, vilka vårdas i hemmen. Förslag om utvidgad rätt till befrielse från licensavgift för olika grupper medborgare har tidigare behandlats vid ett flertal tillfällen. Utskottet har i ett utlåtande (nr 1) till 1955 års riksdag angående en motion om befrielse från licensavgift för dövstumma föräldrar med hörande, minderåriga barn lämnat vissa uppgifter om sådana förslag och deras behandling från statsmakternas sida. Beträffande det då aktuella förslaget framhöll utskottet bl. a., att kostnaden för radiolicens utgjorde en så förhållandevis liten del av de totala kostnaderna för driften av en radioapparat, att det vore tveksamt om befrielse från avgiften skulle utgöra tillräckligt stöd för anskaffning av apparater. Den lättnad för ifrågavarande grupp som motionären ville åstadkomma borde inrymmas i ett mera vittsyftande ekonomiskt stöd.

Utskottet finner det i och för sig angeläget att den isolering, vari många sjuka och åldringar tvingas leva, göres mindre kännbar genom att de får tillgång till radio och behjärtar helt motionärernas önskan att åstadkomma

bättre förutsättningar härför. Vad utskottet anförde i sitt förenämnda utlåtande till 1955 års riksdag synes emellertid i princip tillämpligt även på det nu föreliggande ärendet. Utskottet vill även hålla före, att en sådan gränsdragning som motionärerna tänkt sig beträffande de grupper som skulle erhålla avgiftsbefrielse stöter på stora praktiska svårigheter. Enligt utskottets mening bör hjälp för här ifrågavarande ändamål innefattas i de mera allmänt syftande sociala stödåtgärderna för de av motionen berörda kategorierna.

Utskottet får under åberopande av vad ovan anförts hemställa,
att motion I: 11 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 28 februari 1957

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

NANCY ERIKSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar Wolgast, Jonsson, John Wiktor, Nyström, Jansson, Erik, Strandler, Ståhle, Lundström, Söderquist*, Sörlin, Nord*, Sveningsson* och Gustafsson*;

från andra kammaren: fru Eriksson i Stockholm, herr Hammar, fru Svedberg, herrar Bark, Nestrup, Andersson i Björkäng, Engkvist, Carlsson i Huskvarna, Nyhage, fru Jäderberg och herr Svensson i Kungälv.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.